

20 november 2024

Thom van Campen VVD woordvoerder landbouw en natuur. Foto: René Lesuis

‘Solidariteit in de agrarische sector, dus van boer tot supermarkt, ontbreekt op veel punten volledig’

Thom van Campen (34) is sinds drieënhalf jaar VVD woordvoerder natuur en landbouw. Hij maakt zich zorgen over het landbouwbeleid van minister Wiersma. Dat moet realistischer: ‘Niet in politieke overmoed dingen beloven, die je daarna misschien niet waar kunt maken.’ Hij wil ook meer vanuit een lange termijn visie opereren, een stip op de horizon, met normen voor uitstoot naar lucht, bodem en water als begrenzing. Zodat boeren weer meer in hun ondernemersrol gezet worden. Grondgebonden melkveehouderij ziet hij daarbij als een onvermijdelijke keuze.

Hoe voelt deze coalitie met een duidelijke andere kleur?

Wij hebben een veer gelaten, dat is verlies van het transitiefonds. De gedachte was: als je de transitie in de landbouw op een zachte manier wil laten landen, dan heb je ook zo’n enorm bedrag nodig. Het was ook afkopen van schade waar we de afgelopen 20- 30 jaar voordeel van hebben gehad. Het heeft mij ook verbaasd dat BBB voor afschaffing was. In het akkoord is voor ons belangrijk dat de noodzaak voor schoon water, schone bodem en schone lucht is opgenomen. En het nakomen van (inter)nationale verplichtingen.

Bij de start van de coalitie klonk u nog vrij positief over het met de vuist op tafel slaan voor de derogatie.

Ik ben daar nooit echt optimistisch over geweest. Ik vind dat we ons moeten inspannen in Brussel voor de derogatie, maar ik ben realistisch en pleit ook voor een plan B. Ik wil niet dat we in politieke overmoed aan boeren allerlei beloftes doen en die uiteindelijk niet waar maken. Daar heb ik de minister op 5 juli ook voor gewaarschuwd: u bent machinist geworden op een trein die al lang met 350 kilometer per uur voort dendert en tegen een muur aan dreigt te botsen. Uiteindelijk kwam zij met een eigen mestplan, een plan B dus.

Nam haar brief alle zorgen weg?

Als je de getallen heel klinisch bekijkt dan is het niet genoeg. Ik denk dat je daarvoor echt meer moet doen, zoals een grondgebonden melkveehouderij, 100 % mestverwerking in de pluimvee- en varkenshouderij. Dat zijn hele grote structurele veranderingen, maar als we in 2025 en 2026 niet onder ons productieplafond blijven dan kan Brussel zeggen: geen nieuwe derogatie maar wel een generieke korting op subsidies! En dat moeten we kost wat kost voorkomen.

Geeft uw kritiek geen wrevel tussen VVD en BBB?

Natuurlijk voeren wij hier stevige discussies over. De minister heeft ook wel gelijk als zij zegt dat 170 kg stikstof maximaal per hectare in sommige gebieden arbitrair is, maar krijgt zij ook gelijk? Dus onze oproep, zet er in vredesnaam dat plan B naast.

Als wij even naar Denemarken kijken, die heeft ook de derogatie verloren, daar is besloten niet meer in discussie te gaan, maar is voor een ander type oplossing gekozen. Het lijkt op ons landbouwakkoord, dat niet is doorgegaan. Is het misschien niet verstandig om toch het Deense voorbeeld te volgen?

“De overheid moet normen gaan stellen. Er ligt ook een verantwoordelijkheid voor de boerenkoepels. Ik vind het heel jammer dat LTO is weggelopen van de tafel toen het ging over grondgebonden veehouderij”

Sterker nog, ik ben bang dat als we het niet doen, we gaan achterlopen. Nederland is altijd een boerengidsland geweest, dat moet zo blijven. Onze agrarische sector is van zo hoge kwaliteit. Het kan niet zo zijn dat andere landen ons inhalen.

Als je met de rug naar de toekomst staat, zie je de mogelijkheden niet?

Dat is precies wat ik bedoel. Innovatie ontstaat altijd bij de gratie van beperkingen. Alleen we moeten nu de normen wel gaan stellen. En dan heb je het ook over klimaat. De derogatie is een verlies van beleidskeuze, maar alles komt samen bij de afspraken die we gemaakt hebben over emissies naar water bodem en lucht. Het betekent wel wat, in vergelijking met wat we tot nu toe van een boer gevraagd hebben. Bijdragen aan een schone leefomgeving wordt onderdeel van zijn werk.

U bent u een groot voorstander van doelsturing.

Klopt, maar ik zal nooit zeggen dat doelsturing het makkelijker maakt voor boeren. Juist moeilijker, maar als we vragen om de emissies terug te dringen, zetten we hem meer in zijn ondernemersrol.

Ik was laatst bij een boer die had zijn stikstofbodemoverschot aardig op orde, maar bij zijn collega's zag ik nog niet veel gebeuren.

Inderdaad, dat varieert nog enorm, we gaan dus echt wat vragen van het vakmanschap

Ik heb ook wel boeren horen zeggen een omslag kost geld, en ik heb de omzet nodig om mijn hypotheek te betalen.

De vraag is of de overheid op alle gebieden de oplossing kan bieden. Vergelijk het met een winkelstraat. Ook daar komt het aan op ondernemerschap om te overleven. We moeten de ondernemers wel langjarig de kans geven op hun overgang naar een nieuw systeem. Daarom ben ik ongeduldig over die grondgebonden veehouderij, je moet een keer een stip op de horizon zetten: in jaar 'dat' moet die veehouderij aan 'die en die' normen voldoen. En bij elke transitie zijn er ondernemers die dat niet meer mee willen maken.

Grof gezegd: de kruidenier op de hoek, die kan het niet altijd overleven, sorry?

Dat is precies wat ik bedoel. De komende decennia gaan jaren worden van prikkelen van ondernemerschap bij boeren. En zijn verantwoordelijkheid voor de omgeving wordt een cruciaal onderdeel van zijn ondernemerschap.

Hoe krijg je hier boeren mee?

Door heel duidelijk te stellen waar het naar toe moet. De overheid moet normen gaan stellen. Dat vraag ik aan de minister. Er ligt ook een verantwoordelijkheid voor de boerenkoepels. Ik vind het heel jammer dat LTO is weggelopen van de tafel toen het ging over grondgebonden veehouderij. Ik denk dat daarmee het belang van toekomstbestendige veehouderij in Nederland is geschaad.

U was erg boos – woest makend – over het opkopen van bedrijven door grote concerns zoals de Van Drie groep. Was dat niet te vermijden?

Het korte antwoord is 'nee'. Maar als een groot bedrijf er voor kiest om boeren uit te kopen om de winst te maximaliseren dan vind ik dat niet OK. Bij opkoop door de overheid had je bijvoorbeeld PAS melders kunnen helpen. Solidariteit in de agrarische sector, dus van boer tot supermarkt, ontbreekt op veel punten volledig.

Daar raak je dus een maatschappelijk punt, zijn we wel in staat om als maatschappij gezamenlijk voor een doel te gaan. In Denemarken lijkt dat beter te lukken.

Ik ken Denemarken niet zo goed, we hebben wel het voornemen om met de landbouw commissie daar komend voorjaar naar toe te gaan. Ik zie wel dat in Zwitserland, met een heel andere type democratie, veel referenda, de afgelopen jaren veel kleine stapjes richting verduurzaming zijn gezet. Wij hebben hier gezegd de markt doet zijn werk, ga je gang maar met produceren van vlees, bemesten en melken. En daar heb je nu last van.

In Denemarken is het ook anders georganiseerd, met een tussenlaag waarin het bedrijfsleven zelf grotere publieke verantwoordelijkheid neemt. Moeten wij weer terug naar de productschappen?

Voor de afschaffing van de productschappen waren toen natuurlijk ook redenen. Let wel, ik ben een liberaal, maar ook de vrije markt heeft een duidelijke, strenge en machtige marktmeester nodig. Wij zitten op een klein stukje grond, we moeten de ruimte goed verdelen, ook de

milieuruimte. Als ik hier naar buiten kijk zie ik ook stoplichten. En dus heb je regels nodig en die moeten ook worden gehandhaafd.

Van Campen (34) is zijn carrière in 2011 in de gemeenteraad van Zwolle is begonnen. In 2021 werd hij voor de tweede kamer verkozen. Van begin af heeft hij op eigen verzoek landbouw in zijn portefeuille. Later werd dat landbouw, stikstof en natuur. Ook daar heeft hij zelf voor geijverd: 'de belangen van landbouw en natuur kunnen elkaar soms in weg zitten, maar je kunt ze niet los van elkaar zien. De grootste liefhebbers van welvaart en investeringen in onze economie zouden de grootste liefhebbers van natuur moeten zijn.'

Van Campen zag geleidelijk aan een koerswijziging van de VVD. Werd stikstof eerst gezien als een puur juridisch vraagstuk, later veranderde dat: 'Je moet accepteren dat we tegen ecologische grenzen zijn aangelopen, je moet ook in de fysieke sfeer maatregelen gaan treffen, dat zag iedereen wel in.'

Maar ik vind het wel heel ongezond hoe technisch en gedetailleerd we in de tweede kamer discussiëren over landbouw. Het besturen zit niet meer op hoofdlijnen. Daar zouden we een tussenlaag voor kunnen gebruiken.

Over natuur, ik zie daar verschil tussen de VVD en BBB, u wil Natura 2000 (N2000) gebieden weer herstellen, BBB het liefst samenvoegen en heeft het over landbouw inclusieve natuur.

Beiden hebben wij meer verwevenheid van natuur en gebieden met hoog productieve landbouw als insteek. Juist in de gebieden rond de N2000 gebieden zouden we meer aan natuurbeleid moeten doen. Ik ben daarom erg blij met de structurele 500 miljoen voor agrarisch natuurbeheer, dat moet dan over meer gaan dan alleen bloemrijke akkerranden, maar over een echte natuurdoelstelling. Juist extensiveren van veehouderij rond de Natura 2000 kan bijdragen aan de natuurdoelstellingen, maar ook aan de PAS problematiek.

Maar BBB wil nu de bufferzones rond N2000 gebieden in het kader van de derogatie problematiek verminderen van 250 meter naar 100 meter.

Dat moet Brussel dan toch eerst goedkeuren. En ook dit is een voorschot nemen op de toekomst. Ik pleit voor realisme, veel hebben we namelijk al een keer geprobeerd!

René Lesuis

<https://leesverderr.nl>

E-mail: info@leesverderr.nl

r.lesuis@outlook.com

X: <https://twitter.com/leesverderr>